

BAJAI ÚJSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Baja, Vörösmarty Mihály-utca 4.
Telefonszám: 45.

szomszédos és közpénzügyi érdeku politikai napilap.

Felelős szerkesztő:
Vitéz FEHÉRVÁRY DEZSŐ.

Elfizetés egy hónapra 30000 K.
Egyes példányszám ára 1500 K.
Megjelenik hétköznaponként délután 12 órakor.

Tulz sufoltak a külvárosi népiskolák.

A közkórház betegforgalma szeptember hónapban. — Főorvosi jelentés a városi közigazgatási bíróság ülésén.

Burtik Andor városi tisztifőorvos az alábbiakban tette meg jelentését a városi közigazgatási rendes havi, október 5-iki gyűlésén. A szeptember hónapban születettek száma 36. Meghaltak 80 an. Fertőző megbetegedések előfordultak: 4 esetben hasi hagymáz, 3 helybeli, 1 vidéki és 1 esetben járványos fültömrigylob.

Szeptember hó folyamán a tisztifőorvos végigvizsgálta az iskolákat és megejtette a szükséges újraoltásokat. Ujraoltani kellett 445 tanulót.

Az iskolák, mondhatni majdnem minden külvárosban tulz sufoltak. Különösen lehet ezt mondani a szentjánosi iskolára.

A megejtett szemvizsgálat eredménye örvendetes javulást mutat a trachomajárvány csökkenésében. Amíg 1923-ban 53 volt a trachomások száma, addig az idén mindössze tíz eset fordult elő az iskolákban.

A városi közkórház forgalmáról szerkesztett kimutatás a következő.

Maradvány 328. Szeptember hó folyamán felvettek 150 beteg. Született 4, elbocsájtottak 176 ot. Meghalt 8 beteg. Maradt összesen 208.

Három esetben volt heveny fertőzés. 1 esetben hasihagymáz, 1 esetben tetanus. Felvettek 11 tüdőbeteg, 5 bajait és 6 vidékit.

jegyzék közszemlére tételétől számított 15 napon belül lehet felszólalni.

A házhelyhez jutók a már eddig befizetett költségeket OFB. költés és végrehajtási költség előlegek címén a következő módon tartoznak kiegyesíteni.

1. A hadirokkantak, özvegyek és árvák 75 kgr. buza egyenértékére, azaz 27 ezer K. 2. A közalkalmazottak 10 kgr. buza egyenértékére, azaz 36 ezer K. 3. A földnélküli munkások, törpebirtokok és iparosok 35 kgr. buza egyenértékére, azaz 126 ezer K. 4. A vitézei éremmel kitüntetett földnélküliek, törpebirtokok és iparosok 10 kgr. buza ellenértékére, azaz 36 ezer K.

A költségátalány és végrehajtási költségek kifizetése a városi székház 10 sz. helyiségében történik naponta d. e. 9—11. óra között.

A költségek befizetésének végső határidje 1925. évi október hó 27-én délelőtt 12 óra, miről a házhelyigénylők azzal értesítettek, hogy aki a költségeket a jelzett időpontig be nem fizetné, a házhelyhez juttatásból ki lesz zárva.

Két gyanus egyént fogtak el a Dunán.

Október 5-én hétfőn délelőtt a bajai államrendőrség a hajó állomás közelében a Dunán egy csónakban 2 gyanus egyént fogott el. Behozták őket a rendőrkapitányságra és igazoltatták őket. Budapestieknek vallják magukat, de egyik sem tudja igazolni kilétét, sem azt, hogy milyen céllal jöttek Bajára.

A bajai rendőrkapitányság érintkezésbe lépett a budapesti rendőrfőkapitánysággal annak megállapítására, hogy kicsodák a letartóztatottak, mert nincs kizárva, hogy valami bűntény elkövetésére érkeztek le csónakon a fővárosból. Mindkét letartóztatott egyén már volt büntetve lopásért.

Karcagon is loptak a bajai vasuti vendéglő betörői.

Likör helyett festett víz volt a vasuti vendéglőből elvitt üvegekben.

Junius hó folyamán az egyik éjjel ismeretlen tettesek hatoltak be a vasuti állomás vendéglőjének helyiségébe. Feltörték a pénztárt, azt kifosztották és összeszedtek egy csomó likörös üveget és elvitték. A rendőrség megindította a nyomozást, de nem tudta kézrekeríteni a tetteseket, mert azok félve a rendőrségtől vidékre szöktek. A betörők összebarangolták az országot és a napokban visszajöttek Bajára, ahol rendőrkézre kerültek. Kihallgatásuk során elmondották, hogy a bajai vasuti vendéglőből elvitt likörös üvegekben nem likör, hanem festett víz volt. Az üvegeket mérgekben beledobálták a kutba. Bolyongásuk során elkerültek Karcagra is, ahol egy biciklit loptak. A karcagi csendőrség nyomozott is utánuk.

A bajai betörésük ügyét kivizsgálta már a rendőrség és átadták őket a karcagi csendőrségnek. Mindkettő kiskorú egyén.

Ostromállapot Spanyolországban

Madrid, okt. 6. — A hosszú ideig tartó háboruskodás a rifkabilokkal szükségessé tette az ostromállapot kihirdetését. A Pángalos-kormány tegnap a statáriu-

mot életbe léptette. — Különösen hat ez a hír most, amikor a spanyol sajtó állandó spanyol győzelmekről számol be.

Kommunista összeesküvés a román királyi pár ellen Észak-Besszarábiában.

Bukarest. — Észak-Besszarábiában kommunista összeesküvést fedeztek fel. Tizenkét kommunistát letartóztattak, nagy mennyiségű bombát, gépfegyvereket, fegyvereket koboztak el. Igen fontos

iratokra és levelezésekre lettek, melyből azt állapították meg, hogy a román királyi pár ellen október 14-én merényletet akartak elkövetni, a királyi pár besszarábiai látogatása alkalmával.

Közszemlére van kitéve azok névjegyzéke, kik házhelyet kapnak

Dr. Kállay György OFB. kiküldött bíró végzése alapján a városi tanács közhírré teszi, hogy a házhelyre érdemeseknek javasolt egyénekről készített jegyzék a mai

naptól számított 15 napon keresztül a városi székház 10. sz. helyiségében naponta d. e. 9—11 óráig közszemlére tételük és az bárki által megtekinthető. A név-

Összezuztak egy kocsiszt a szüreti hordók.

Ma reggel háromnegyed nyolc órakor a járásbírószakánál súlyos szerencsétlenség történt. Putterer Pál 26 éves kocsiszt szüreti hordókat vitt ki kocsiján Eichardt Boldizsár vaskereskedő szőlőjébe. A hordórakomány valahogyan megbillent, Putterer Pál kiesett a kocsiból, a hordók rája zuhantak és annyira összezuzták a szerencsétlen kocsiszt, hogy orrán, száján, fülén megindult a vérzés. Mivel a telefonszolgálat csak 8 órakor kezdődik Baján, nem lehetett értesíteni a mentőket, sem orvost nem lehetett hívni.

Tartós! Elegáns! Kényelmes viselet!

a jó

„Kattarinca-cipő“

Sláger árak: Női francia fekete fölcipő lakk díszel — — — — — K 210 000
Férfi fekete cipő (garantált minőség) — — — — — K 250 000

BAJ/ Eötvös-utca 2.

Telefonszám: 206.

LÁZÁR SÁMUEL VÖRÖSMARTY-UGCA 8. (Központival szemben.)

OPTIKA

szemüvegek, csiptetők eredeti (védjegyes) Zeiss és Meniscus lencsékkel. Receptmunkák s javítások gyorsan, pontosan s —: olcsón készülnek. —:

FÉNYKÉPESZETI

cikkek és készülékek nagy rak-tára, szakfényképezésnek külön nagybani osztály. Gyári árakból nagy árengedemény.

SPORTSZEREK

footballok, football cipők, vivő-félszerelések, raketek, tenni-labdák, boxfélszerelések stb. A világhírű Liga Serum készítmé-nyek délmagyarországi egyed-: —: árusítása —:

RÁDIÓ KÉSZÜLÉKEK

s alkatrészek, villamosági any-gok, erős és gyengeáramu sze-relések legolcsóbb napi áron.

Betegápolási cikkek, gummiárak, kötszerek, „Tetra“ Hygienikus babikelengyék nagyválasztékban. Szabadalmazott „Compress haskötők“ mérték után készülnek.

Uj tisztikart választott a Ciszterci Diákszövetség bajai csoportja.

A helyi szövetség közgyűlése. — A kultuszminiszter távirat-ban való üdvözlése.

A Ciszterci Diákszövetség bajai csoportja október hó 4 én d. u. 5 órakor tartotta tisztújító közgyűlését a vármegyei székház nagytermében. A gyűlésen 32 ciszterci öreg diák jelent meg. Az egybegyűlt öreg diákokat Szabovlyevits Dusán kormányfőtanácsos alispán a helyi diákszövetség elnöke üdvözölte és ismertette a diákszövetség céljait, feladatait. Megnyitó beszéde után Kocsis János dr. helyett dr. Gondán Felicián ciszterci rendű tanár mon-dotta el a bajai ciszterci diákszövetség 3 éves multjáról a beszámolót. Ismertette a diákszövetség jelenlegi akcióit és a jövő teendőit.

Mivel a tisztikar mandátuma lejárt, a diákszövetség tisztikart választott. Elnöknek közfelkiáltással megválasztották Szabovlyevits Dusán dr. kormányfőtanácsos alispánt, alelnöknek dr. Tordai Ányos főgimnáziumi igazgatót és dr. Fehérváry Dezső ügyvédet. Pénztáros Bokor Oszkár lett. A számvizsgáló bizottság elnökének Szutrély Lipót, a bizottság tag-jaiul Kapots Istvánt és Dietrich Istvánt választották meg. A gyűlés elnöke az alispán indítvá-

nyára a következő táviratot küldötte Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszternek.

Nagyméltóságú

Gr. Klebelsberg Kunó urnak

Budapest,

Kultuszminisztérium.

A ciszterci diákszövetség bajai osztályának ma tartott közgyűlése mély tisztelettel üdvözli Nagyméltóságodat, mint a Ciszterci Diákszövetség megalapítóját és leglelkesebb pártfogóját, kérve Nagyméltóságodat, hogy a jövőben is támogatásban kegyeskedjék részeseitni a szövetség ügyeit.

Dr. Szabovlyevits Dusán
kormányfőtanácsos alispán,
a bajai szövetség elnöke.

NIREK.

Az aradi vértanúk.

Az október minden évben visszahozza a hétköznapiok küzdelmes életébe is az aradi 13 nemzeti vértanúról való megemlékezést. Egy nemzet bukásának dicső hősei ők, akik a letiprott magyarság szabadságvágyának, életerejének, nemzeti önállósága eszméjének megdicsőült vértanúivá magasztosultak.

Hazánk ismét a letiprottság kor-szakát éli. Ha valaha, most van szükség példákra, hogy a hazáért az életet is fel kell áldozni, ha a haza érdeke úgy kívánja. Ezért az október 6-iki ünnep nagyobb aktualitást nyert a mai zord idők-ben. Fénylenek ők minden ma-gyar hazafi előtt, példájuk világít a mának sötétségében...

— Állami tanítók áthelyezése. A vallás és közoktatásügyi minisz-ter Fazekas Károly és Papp Mária állami tanítókat, a bajai pénzügy-igazgatósághoz beosztott tisztvi-selőket Jászberénybe, illetve Cse-pelre helyezte át.

— Nyugdíjazás. A vallás és közoktatásügyi miniszter Neubauer József bajai tanítót nyugalmazta.

— Forgalmiadó átalányozások sorrendje. A forgalmiadó kötele-sek forgalmi adóátalányozásának folytatása céljából folyó évi októ-ber 12 én átalányozás alá kerül-nek a helybeli szobafestők és mázolók, cimfestők, kőművesek, hentesek, mészárosok, lisztkeres-kedők, pékek, bérkocsisok, fuva-rosos és zenészek. Folyó évi októ-ber 13-án az ácsok, cserepezők, házalók, ócskások, kofák, piaci bazárosok, piaci edényárusok, piaci rőfösök és gyolcsosok, végül a piaci rövidárusok. Felhívja a pénzügyigazgatóság az érdekelte-ket, hogy a jelzett napon a pénzü-gyigazgatóság hivatalos helyisé-gében (Petőfi székház II. em.) a saját érdeklükben jelenjenek meg. A II. emelet 28. sz. ajtón kifüg-gesztett utbaigazító adja meg a felvilágosítást arra nézve, hogy az egyes foglalkozási ágak, mely ajtó szám alatt átalányoztatnak.

— A felsőkereskedelmi iskola október 6-i ünnepélye. A felső kereskedelmi iskola az aradi vértanúk emléknapiján kegyeletes szép ünnepet tartott a következő programmal. 1. Az aradi Gol-gothán. Irta: Szalay Károly. Szavalja: Takács István II. é. 2. Chopin: Gyászinduló. Trió. Elő-adták: Denneberg Arthur III. é. (hegedű), Böröcz Irén I. é. (zongora), Aháts Imre III. é. (gordonka.) 3. Ünnepi megemlékezés. Irta és felolvasta Jászlits Béla III. é. 4. Az aradi tizenhárom. Irta: Tóth Kálmán. Szavalta: Latinovits Ilona II. é. 5. Mendelssohn. Gyászinduló. Zongorán előadta: Holló Rózsi III. é. 6. Október 6. Irta: Ifj. Ábrányi Kornél. Szavalta: Haralyi József II. é. 7. Himnusz. Közének.

2 esetleg 3 szobás

lakást keresek

a belváros bármely részén.
Magas bért fizetek.
Cím a kiadóban.

— Halálozás. Kovács Kálmán ny. városi főpénztáros ma délelőtt 41 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délután lesz a Rókus kápolnából.

— Forint lesz az új pénzegység? A pénzügyminiszterium valutaan-kéjén valószínűleg a forint fog-győzni, mint az új magyar valuta egysége. A javaslatot a nemzet-gyűlésen Dréhr Imre képviselő fogja előadni, de erre csakis ab-ban az esetben vállalkozik, ha a forint lesz az új pénzegység. A tervezet szerint 20 ezer korona lenne egy forint. A gyáriparosok erősen kitarának az aranykorona számitás mellett.

— Dr. Lávay tiltakozik a megvesztegetés vádjá ellen. F. hó 5 én délelőtt Lávay dr. kihallgatását megkezdte Bartha Gyula rendőr-tanácsos. Lávay dr. tiltakozott a megvesztegetés gyanuja miatt, s azt mondja, hogy csupán szives-séget kért Suhajda Ferentől, s az iratokat nem azért kérte, hogy azokat megsemmisítse, hanem azo-kat csak lemásolni akarta. Azon-ban a rendőrség ezt a védekezést nem fogadta el s előzetes letar-tóztatásba helyezték.

Esti öltözet

különlegességek!

Frakk- és smoking-öltöny

külön e szára gyártott angol szü-veftől, kifogástalan divatos szabás szerint a legfinomabb minőségben

mérték szerint készül

Dávid Jakab Fia

férfi szabó cégnél.

Női kalapok,
(divat és gyászfátylak)
férfi kalapok,
leányka kalapok,
harisnyák, keztyűk,
ingek, nyakkendők,
esernyők
a legolcsóbban kaphatók
BRUSZT LAJOS
divatüzletében.
TELEFON: 242.

Sirkeresztek, sirkerítések, szobrok és mindennemű kőfaragó és szobrász munkákat a legizlésebb kivitelben és a legjutányosabb árban készít **PETREKANITS JENŐ** kőfaragó mester. — Síremlék és márványipar telepe BAJA, GIBFUSZ FERENC-U. I. Temető munkák és sirkő ujitásokat a legjutányosabb árak mellett. **Elismerő oklevéllel kitüntetve.**

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

A „Független Magyarország“ bajai napilap f. évi szept. 29. napján megjelent 217. számában „Vasárnap délután Monostoron“ című cikkében személyemmel olyan módon és olyan hangon „foglakozik“, hogy azt most már válasz nélkül nem hagyhatom és miként eddig tettem egynehány cikkével, „egyelőre“ sem tehetem el ezt most már „nyilvtartásba“ bizonyos ügyek hivatalos elintézéséig. Válaszolnom kell pedig nemcsak önértékéből de a községi jegyzői keréki tekintélye szempontjából is, hogy az elfogulatlan és pártatlan nagyközönséget egy-két szóval tájékoztasson az itteni helyzetről, melyek személyemmel kapcsolatosak.

1. Válaszom pedig „egyelőre“ a következő. Nem igaz a cikk azon állítása, hogy az aispán ur engedem a község nyakába varrt és hogy arra reá oktrojált volna. Nem igaz pedig azért, mert valódisága esetén legalább is valami előkelő „származásnak“ vagy összeköttetésekkel bírónak kellene lennem, hogy egy ilyen „formális“ kinevezést nyerhessek. Pedig csak egy egyszerű vasutas gyermeke vagyok, előkelő rokonokkal és összeköttetésekkel így tehát nem igen rendelkezhetek. Így tehát életemben azzá, ami eddig voltam és vagyok csakis képzettségem és személyes tulajdonságaim révén lettem! Az itteni községi jegyzői állást is ennél fogva nem kinevezés, hanem szabályszerű választás révén nyertem el, tehát az arra akkoriban törvényesen hivatott fórum, a községi képviselő testület többségének bizalmából! Tekintettel pedig arra, hogy az itteni jegyzői állás elnyerését nem valami „mindennapi“ és „közönséges“ személyek kísérték, nem lesz érdektelen azt egy két szóval leírnom és a nagyközönséggel megismertetnem! Mostani álsóhoz ugyanis kétszeri választás árán jutottam. Az első jegyzőválasztás 1923. január 27. napján, a második pedig 1924. július hó 10. napján volt. Az első jegyzőválasztáson 27 szavazatból 13-at, ellenfelem pedig 14-et kapott és így az elsőfokú jegyzőválasztási fórumon egy szavazattal kisebbségben maradtam. Ennek a vá-

* E rovatban közlöttem azt a felelősség a beküldött terhel.

lasztásnak eredményét azonban a másodfokú jegyzőválasztási fórum: a vármegyei törvényhatósági bizottság nem fogadta el, hanem a megtartott előzetes vizsgálat alapján a leadott szavazatokból három szavazatot érvénytelennek jelentett ki, még pedig azért, mert azok illetéktelen, tehát szavazásra nem joga utak által adták be. Vármegyénkben jegyzői és egyáltalában bármilyen községi választás ugyanis akkoriban — a felszabadulástól 1923-ig a jogfolytonosság felvétele tárgyában átmeneti intézkedésként kiadott kormányrendelet értelmében — az 1918. okt. 31. napján érvényben volt képviselői és előjárói névjegyzékek alapján esz közöltettek, mert az adók hirtelenében nem voltak kivethetők és községi képviselő és előjáró választásokkal pedig a nagyközönséget nem volt tanácsos és észszerű zaklatni.

A vármegyei bizottság által érvénytelenített három szavazat részben olyan egyéné volt, ki 1918. október 31. napján nem volt községi előjáró, illetve képviselő, kiknek neve csakis a szerb megszállásakor került szók sorába, részben pedig olyanoké, kik a községi törvény parancsoló rendelkezése folytán, akkoriban sem községi választói, sem pedig a községi képviselőtestületben választói jogot nem gyakorolhattak. A három érvénytelen szavazat lejtése folytán két szavazat többségen lett és így már az első jegyzőválasztáson másodfokúlag a vármegyei törvényhatósági bizottság — és nem az aispán által én jelentettem ki törvényesen megválasztott jegyzőnek. Jogorvoslatok következtében azonban a m. kir. közigazgatási bíróság megsemmisítette magát a községi választást azon a jogcímen, hogy az nem az 1918. évi előjárói és képviselői névjegyzékek alapján lett volna megtartható, hanem az 1923. évi adó-

kimutatások alapján összeállított képviselői névjegyzékek szerint. Aki vármegyénk akkori időbeli adókivetéseit és községi életét ismeri belülről, az tudja csak igazán értékelni ezt az én privát pechemet, kinek választásáért bíró „megsemmisítési“ oknak találtatott olyan ténykörömeny, ami többi már lefolytatott 8—10 jegyzőválasztásánál „alapul szolgált.“ No de a jó Isten velem volt, mert a közigazgatási bíróság által megtartatni rendelt új, vagyis második jegyzőválasztásánál — 1924. július 10. napján — a törvényesen újjáalakított községi előjáróság és képviselőtestület jelentékeny többségnek bizalmához — már 28 szavazatból 19 reám esett és csak 9 az ellenfeire. — Így választattam a község vezetésére, nem pedig kineveztettem. Hogy azonban mindkét választásomnak utjai nem „roszákkal“, hanem „tövissek“-kel voltak behintve, azt csak mellékesen jegyzem meg, mert arról könnyen képet alkothat magának bárki, ki ismeri csak kissé is a községi életet.

2. Nem igaz az sem, hogy 1921-ben — mikor a községbe kerültem mint helyettes jegyző — az utcákat körüljárva és székekre állva „szólgattam“ volna a zsidók ellen. A valóság az, hogy a felszabadulás után 10 nappal a községbe kerülve a forradalom és megszállás által erősen megtépázott község vezetését öröklő helynek is tekintsem és senkitől és semmitől meg nem rettenve és és saját érdekemmel mitsem törődve a helybeli plébánossal együtt, akkor még teljes egyetértésben álltunk őrt a község népe felett és nem engedjük a Magyarországi viszonyokkal akkoriban még teljesen ismeretlen és tájékozatlan egyszerű falusi közletesség lelket megmetélyeztetni az Est és a hozzája hasonló lapok cikkeivel. Öröklőnk közben bizony megtörtént,

hogy — többszöri figyelmeztetés után — kénytelen voltam „radikálisabb“ eszközökhöz is nyulni és az akkoriban az utcai terjesztéstől elültott — és köztegemben egy bajai utcai árus által árusított — „Az Est“ című fővárosi napilap összes példányait őrizetbe vettetni és elkobzás végett felettes hatóságomhoz beferteszteni. Hogy ezt teljes jog- és hatáskörben tettem az újságírás mesterei és a nagyközönség jogász része előtt bővebben bizonyítgatnom felesleges, nem is említem azt, hogy az utcai árusnak járásunk területére sem rendőrhatalósági engedélye, sem pedig a vármegyére kolportázása nem volt.

Ezen ténykedésemet iparkodtak ugyan egyes érdekeltek — de sohasem a fatusi közletesség — már akkoriban is „zsidóüldözésnek“ minősíteni, amide felvilágosításaim után maga az itteni lakosság is megnyugodott, úgyhogy úgy az első, mint a második jegyzőválasztáson zsidó szavazatot is kaptam, sőt már 1922. március 19. napján — a hősök emléktáblájának teleplezésén, annak n. n. alkotmányos, vagyis ünnepegi költségének jelentékeny részét a zsidók viselték személyes felkérésre.

Ami pedig a „székre állást“ illeti arról hallott valamit „hangan-gozni“ a cikkíró, de nem a valódságot. Ennek a története pedig az, hogy szinmagyar községem Szereimlével szomszédos lévén, annak hatását az „egyke“ rendszert illetőleg a megszállás után erősen mutatkozni láttam. Mikor pedig az itteni helyzetet átismerttem és egy magáról megfelekedett — többszörösen büntetett — magánbaba tüzelmeiről is tudomást szereztem, egy pillanatig sem haboztam, hanem siettem úgy hivatalosan, mint társadalmi érintkezésben mindent megfenni ennek elfojtására. Megtettem e cél érdekében ezért, hogy a vasárnap délelőtti nagymisék után a padra állva többször én vezettem be és intettem és óvtam a lakosságot a bűnös tüzelmek abbanahagyására és azoktól való tartózkodásra nem törődve egy percig sem azzal, hogy ezzel esetleg ellenséget is szerezhetek magamnak és így esetleg a jegyzői választást is kockára tehetem.

3. Nem igaz a cikk azon állítása sem, hogy Csantavárról mint adójegyzőnek menekülnöm kellett és hogy ugyanott 13 évvel ezelőtt

Avasi crème

üdit,

szépit,

fiatalit.

Csak az APOLLÓ-illatszer-tárban kapható! (Uránia-mozgó mellett) Ügyeljünk a címre!

Stellner

Eddig csak fantázia volt,

de most már valóság, női lakk-kapnis cipők, kiváló jó minőség 210.000 K, külföldi egész magas szárú legfinomabb kivitelben 230.000 K, női egyes párok 150.000 koronától, férfi cipők 200.000 koronától

STELLNER ZSIGMOND BAJA, VÖRÖSMARTY-UCCA I. (Grauau-főle ház.)

Stellner

egy éjszaka a házat reám gyújtották. Nem igaz pedig azért, mert Csantavérre csak 1919. január elején jutottam mint helyettes jegyző és ott csakis 1920. áprilisig működtem. Csantavérről ugyanis Böttka József községi jegyző a forradalomkor családostól együtt menekülni volt kénytelen, mert az ottani közállapotok fenekestől felfordultak, elannyira, hogy a félrevezetett nép a jegyzői lakot is felgyújtotta, a föld színiig lerombolta és kiköltötte a külvön „csantavéri köztársaságot.” — Sőt az ottani forradalomnak emberélet is esett áldozatul. Mind-ezeket igazolhatja a vármegye jelenlegi vezetősége, dr. Fratricsevics István volt topolyai főszolgabíró jelenleg bajai lakos és Márer bajai pénzügyi fogalmazó és Kiss Mátyás megyei árvaszéki úlnök is. Utóbbiak a felgyújtott és lerombolt jegyzői lakot akkoriban, hivatalos kiszállásai alkalmával látták is. De igazolhatják bizonyára az akkori megyei újságok is, amelyek annak idejében egész legendákat írtak a csantavéri forradalomról.

De ha már csantavéri szereplésemet említette a kérdéses cikk — habár valótlan és dicstelen beállításban is — szükségesnek látom leírni egy-két szóval ottani működésemet is, úgy ahogy az lefolyt és ahogy az a valóságnak meg is felel.

A megszállás első hónapjaiban — mint mindentűt Bácskában — Csantavéren is napirenden voltak a szerb tulkapások és rablások. Különösen annak kb. 450 tanyát számláló határában. Kötelességemnek mindig és mindenkor — bármilyen viszonyok közepette is iparkodtam megfelelni és így nem haboztam akkoriban sem egy percig se, hanem a rendőrség létszámát 10-ről 17-re felemelve, jól dotálva és a tanyákon a tanyai őrségeket megalakítva és felfegyverezve megdoboltattam, hogy bárkit bántalmaznak a szerbek, az panaszával azonnal forduljon hozzám a nap bármely szakában... Ezen őrtállításom eredménye volt azután, hogy a körülbelül 10,000 lelket számláló Csantavéren csak nem egy éven át meg tudtam akadályozni mindenféle ürügyek alatt a szerb csendőrség felállítását; majd pedig mikor az 1919. év vége felé mégis felállított az őrs, 2—3 garázdálkodó és csak szarolói szerető tagját felettes parancsnoksága útján elhelyeztettem, sőt közülök egyet börtönbe is juttattam; az egyik tanyai lakosnót fényes nappal kirabló három — később többszörös gyilkosságban is bűnösnek talált — szerb katonát rendőreimmel egy napi izgalmas hajszá és harc után letartóztattam; 3 rendőromet Zentáról a komando mesta fogságából megszabadítottam; a tanyákon 1919.

(-) URBANIA MOZGO (-)

Október hó 7—8-án, szerdán—csütörtökön d. u. 6. este fél 9 órakor.

A-z e-l-s-ü-l-y-e-d-t v-i-l-á-g.

(The Lost World)

Conan Doyle világhírű regénye 10 fejezetben. — A főszerepekben: Bessie Love, Lewis Stone és Wallace Berry.

Ősz felé garázdálkodni és szintén rabolni kezdő magyar suhancokból álló rablókat elfogattam és végül az, hogy 1919. március 27. napján a forradalom újabb kitörését éberségemmel megakadályoztam. Hogy ez utóbbi esetből kifolyólag az állítólagos forradalom elfojtására Zentáról éjnek idején átsiető kb. 100 főből álló szerb katonaság, közügyekben szivvel-lélekkel segítő társammal, Takács Gáspár ottani katolikus plébánossal együtt éjnek idején letartóztattak, azt csak megemlítem. Hasonlóképp csak megemlítem azt, hogy akkoriban ugy 1919. március 15-én, mint 1920. március 15-én megünnepeltük március 15-ét, még pedig az előbbi egy szerb főhadnagy, utóbbi a szerb esendőrőrs parancsnok részvételével, kik a Himnuszt velünk együtt énekelték, — sőt énekelték másnap reggel a plébános ablaka alatt is fényes nappal. Ismeretesek ezek különben a vármegye mostani vezetősége, különösen pedig az alispán ur előtt is, ki bizony nem egyszer intett megfontolásra és több óvatosságra, mert szavai szerint „különben megtörténhetik jegyző ur, hogy egyszer majd a pincében ébésd fel.”

4. Hogy pedig végezetül „most itt mindenki frontot alkot a jegyző ellen” és hogy még „nehány jó emberemet is elvesztettem” ezekre ezuttal érdemben nem válaszolhatok, mert ezekről a függő kölcsönközfelvételekből keletkezett fejelelmi és büntügyi eljárások befejezéseig beszámolnem ildomatlan volna. Ezuttal ezekre vonatkozólag rövidesen csak a következőkkel jegyzem meg.

Rövid 4 évi itteni jegyzői működésemből csaknem három év folytonos helyi harcok közepette telt el, ami különben fentiekből is kitetszik. Ezen 3 év alatt egyik kezemmel állandóan a jegyzői „szék körül”, majd pedig annak megszerzéséért kellett harcolnom, a másik kezemmel pedig a forradalmi és megszállás által teremtett romokat és akadályokat kellett elhárítanom és a törvények és rendeltetések tömkelegét az életbe átültetnem. Ezen harcaimban eleinte magam mellett tudtam a község plébánosát is, ki különben megindítója volt akkoriban is a jegyzői szék körüli harcoknak lévén vezetője, azoknak a gazdáknak kik a volt jegyző fejelelmi uton

leendő elmozdítását követelték rögtön a megszállás megszűnte után. Amint azonban a jegyzői szék a volt jegyző nyugdíjaztatása folytán megürült és bekövetkezett annak betöltése, meglepetésemre utaink rögtön szék váltak és eredménye lett az egy szótöbbséggel történt elbukásom az első jegyzőválasztás alkalmával! Hogy „kálvinista” voltam lehetett talán azok, nem hihetem, mert nem olyan időköt élünk, mint a török világ idejében és 1848. után, amikor a magyar erőknél nem széthuzni, hanem összefogni kötelesség Isten és emberek előtt.

Hogy jegyzősködésem kezdetén — még 1922. év elején — az itteni vagyonosabb gazdák a csak az 1918. évi tagosítás alkalmával megszületett községi közlegelőt felaktarták osztani és a melléjük való állásra felszólítottak és hogy akaratuknak egy 2 órás viharos közgyűlésen ellenszegülve tervüket meghusítottam már a közgyűlésen nemtörődve jövőmmel és a jegyző választás esetleges következményeivel — azt ezuttal sem említem bővebben, mert az megyszerte közismert.

De az már kevésbé közismert és így meg kell említenem, hogy a közlegelőt (277 hold) és még mellette körülbelül 400—500 holdat még 1922. évben szépcsendben házilag lecsapoltattam, — a községnek hetivásártartási jogot szereztem — a hősök emlékét a vármegyében legelsőnek örökítem meg még 1922. március 19. napján, az OKH főkját még 1922. évben megszerveztem, nemkicsi ellenállás és nemtörődömség leküzdésével, a házbelyhez juttatási törvényt még 1912. évben végrehajtottam és 22 házat építtettem fel a rokkantaknak és hadiözvegyeknek, holott egész Hercegszántóig egyetlenegy községben sincs még ma sem ez a törvény végrehajtva, földhöz juttattam az arra érdemeseket a földbirtok reform révén saját jegyzői választásom kockázatásának árán is, — a szigorubb beiskoláztatásról szóló törvény végrehajtása során a télvizidején arra rászorultakat 6 000.000 korona értékben ingyen cipőhöz juttattam gyűjtés révén összehordott adományoknak a „karácsonyi vásár”-on történt értékesítésével, a Baja—Hercegszántói törvényhatósági utnak — mint műutnak — községeken át

való vezetését az azt létrehozó munkájában, illetőleg egy mászemnyi módon közreműködtem és végül azt, hogy a közlakóságot az 1918 tól 1924. évig nem fizetett plébánosi párbér és deputátumot, illetőleg lelkipásztorával megegyeztettem, egyhangulag hozott véghatározatokkal dacára annak, hogy előzetesen a tétés megegyezésről vajmi kevesen akartak hallani és készek voltak lekiatyjukkal ezeket illetőleg inkább bírói utra menni és perbe szállani miket a környéken 4—5 község meg is cselekedte nem csekély dicsére a hitéletnek és még kevesebb dicsőségére a zsebeknek és a milliós perköi ségeknek.

Mind ezen buzgólkodásaimért és sáfarkodásaimért pedig úgyhiszem a közlakóságtól nem ellenem való egységes frontba szállást és még meglevő egynehány barátomnak elvesztését érdemlem jutalom és elismerés fejében, — hanem tényleg valami mást. És e tekintetben bizom is az egyszerű falusi közlakosság józan és egészséges felfogásában és itélőképeségében, amely ép olyan mint a tó vize: szélesed idejében, simán és nyugodtan gyűrűzik tóra, mihelyt azonban a szél, a vihar — tehát idegen behatások felkorbácsolják sima tükreket rögtön zavarossá lesz és egyetlenegy pohár tiszta víz sem meríthető belőle. Most, az u. n. függőkölcsönök felettelével az itteni nép lelkét is feikavarták az egy és ugyanazon forrásból táplálkozó és a harag és bosszu által hajtott „szelek” és az eképen keletkezett felület most még kissé zavaros és beléjük dobott igazságok még nem igen látszanak ki lelkük tükréből. Bizom azonban az igazságos Istenben, hogy ez a mesterségesen áított forrás mihamarább elapad, mert az őt eddig tápláló erek más utra térnek, az ezeket eddig hajtott szelek pedig elúlnak és megpihenni oduikba visszatérnek.

Végezetül pedig a vidéki sajtókhöz is volna egy-két szavam. Hogy mennyire megaláztat bennünket Trianonban, azt a sajtó munkásainak — a hetedik nagyhatalom birtokosainak — magyarázgatnom fölösleges! De azt már édes Uraim igenis böics emlékeztetükbe kell hoznom, hogy a sajtót eleink nem azért teremtették meg és nem azért szabadították meg bilincseiből, hogy segítségvel az emberék becsületét napról napra lábbal tiporják és a romlatlan falusi levegőt és általa az egyszerű emberek lelkét megmetyejezzék. Mert a sajtó kőtelő fegyver is nagy jó Uraim és ezért aki nem tud bänni vele, ne is vegye a kezébe! Ha pedig mégis kezébe veszi, vigyázattal kezelje, mert megtalálja magát vagni saját kásával!

Ezt a kérést pedig intézmem kellett Önökhöz uraim, kik a sajtó

tör kezelik, nemcsak azért, mert a sajtó engeme: is megbántott az utóbbi idő en, de különösen azért is, mert ugy látszik a sajtó betegsége nemcsak helyi jellegű, hanem veit értesülések szerint kezd országos jrvánnyá fajulni, mert erről panaszokdók egaláb az országos jeg zői egyesület elnökségének legutolsó választmányi ülése is, amikor arról tanácskozott, „vajjon miként lehetne a vidéket, különösen a falvakat nemzeti irányu sajtó útján felvértetni az állandóan jelentkező mételezés ellen.“ (Lásd Budapesti Hirlap f. évi okt. 1. én megjelent 220. számát)

A Független Magyarország ellen azért, mert becsü etemben sértett és rágalmozott, a büntgyi feljelentést megtettem.

Bátmonostor, 1925. okt. 4

Pál István, főjegyző

Kiadótulajdonos: Vitéz Fehérváry Dezső.
Kiadóhivatal vezetője: Smarozka János
Felelős kiadó: Kránitz István.

Budapesti terményárak:

Búza	362 50—382 000
Rizs	2 250—267 500
Árpa	270 000—360 000
Zab	260 000—265 000
Tengeri	268 000—267 500
Körpe	187 500—182 500

Eladó egy fehér konyhaberendezés és 2 darab perzsa szőnyeg
Kücsár Sándor
Szent György-utca 23.

Birtokbérletek:

1050 kat. hold egy tagban Baranyában, 2 majossal úgy hogy társ vehető. 1926 kat. hold Somogyban 1926. évi aratás után vehető át. — 430 m. holdas prima birtok Baranyában. — 1500 kat. hold 80 kilóért iparvasuttal, urilakkal. — 1000 kat. holdas 150 kilóért. 40 kis hold Baján, Vódica körül.

Eladó birtokok:

193 m. hold gazdasági épületekkel, urilakkal, Bar nya legjobb birtoka, 1200 millióért. — 20 m. hold Kiskunhalas mellett, ebből 15 hkl szőlő, többi gyümölcsös, kert, akácos, épületekkel, hordókkal. — 800 holdas gyönyörű kastélyos birtok. — 500 holdas messz prima. — 50—100 kishold szomszédos erdőparcellákkal vagy az erdőparcellák kiűn is a bajai határban. — 10—15 kishold buzatermő bajai határban.

Keresek vetelre:

150—250 holdat Baján vagy környékén. — 1—2 holdat Baja város közvetlen közelében. — 1/2—1 hold szőlőt — 7—8 kisholdat. — 4—5 holdat, szántó és szőlő házzal.

Keresek bérletre:

100 hold körül Baján vagy környékén. — 20—40 holdat Baján vagy Bajaszentistvánon.

VITÉZ FEHÉRVÁRY DEZSŐ
ingatlanforgalmi irodája, Baja
(Hangya szövetkezet.)

Eladó házak. .:

Mudách Imre-utca 14. szám alatti ház szabadkézből eladó. A ház 10 szoba, 5 konyha, előszobák, külön mosóhonyha és egy 200 □-öles konyhakertből áll, 2 szoba, 1 konyha, 1 előszoba azonnal beköltözhető. Az átvételhez 100 millió korona elegendő, a többi meg. egyezés szerint fizethető. Továbbá eladom Bem József-u. 25. szám alatti házam, amelyben szintén egy két szoba, konyhás lakás beköltözhető. Ennek átvételéhez 20—30.0.0.000 elegendő a többi meg. egyezés szerint fizethető. Bővebbet Krausz Lajosnál, Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Iskolaszerek legolcsóbban

kapnatók az Uj Élet nyomda r.-t. könyv- és papirkereskedésében

A Bajai Takarékpénztár menetjegy irodájában

az egész ország vasuti vonalaira szóló külföldi vasuti jegyek a vonat indulás előtt 48 órával is megválthatók. — Vízumokat csekély költséggel megszerzi. — Jegy kiadás ideje: 8—12-ig, 3—5 ig, vásár- és ünnepnap 9—11 ig. — Külföldipénzek átváltása kedvező árfó yamon.

Egy kulcstartó karikán 3—4 kis Wertheim-kassza kulcs

eiveszett. A megtaláló rendőrségen illő jutalom ellenében adja át.

Jó munkás cipész segítség
felvesz GYURCSIK GYÖRGY
Pacsirta utca 16.

Hirdessen a Bajai Ujság-ban.

Magyar-szerb fordító iroda
Tóth Kálmán-utca 21. sz. a.
LUKIN SÁNDOR
kir. törvényeszkél hitos tolmács.

Éjjeli inspekciós
okt. 5 '6 okt. 12.-ig
reggeli fél 8 óráig és vasárnap délután nyitva.
GYARMATI EMIL
gyógyászorácsa.

Legjútányosabb bevásárló helyek:

Szücs- és szörmeáru
legizlésesebb kivitelben
Krupity Mihály
szücs-mesternél kapható.
Baja, Erzsébet királyné-ucca 37.

Stukatur nád, szegés kátránypapír
elsőrendű minőség olcsó árak
Utry Pál fiai
sodronyáru telepe Baja.

Ruházati cikkek:
legolcsóbb vásárlási forrása
Welchner Lőrinc
Károshédeve. Erzsébet királyné-utca

Szücs- és szörmeáru:
legdivatosabb, legszebb
Mormer Ferencnél.
Baja, Erzsébet királyné-u. 57. szám

Házilag készített zamatosan fűszerezett
hentes áru

házi zsír és naponta friss I. rendű **teavaj**
rum, likőr, palack borok
Első Bácskai Életmiserüzlet és Falatozóban (Városház épület.)

Vasöntöde:
Gépalkatrészek, motorok, golyós csapágyak.
Schmidt Márton Fiai
Baja, Csirfusz Ferenc-utca 42—44.

Rövid- és divatárak:
Legolcsóbban, legjobban beszerezhető:
Bajai Áruforgalmi r. t.
Vörösmarty-utca 4.

Sodronyételborítók és zöld szunyoghálószövet
legjobb és legolcsóbb.
Utry Pál Fiai
Sodronyáru telepe Baja.

„Shell“
benzin, petroleum, autó, gép, és hengerolajok Gázolajok motorok részére.
Smidt Márton Fia
Baja Csirfusz utca 42—44.

Rőfösüzletek:
Legnagyobb választék, legkedvezőbb árak.
Welchner Lőrinc
Erzsébet királyné ucca 6.

Megszűnik a drágaság mert ezen a héten

Zádor bazár

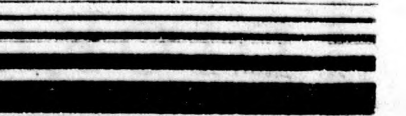
ajól felszerelt raktárából
olcsón vásárolhat
a téli idény kezdetére.

Arak ezer koronában

Fegyházban kötött zokni vékony	8—
Fegyházban kötött zokni téli	8—
Patent harisnya fekete vagy barna	10—
Gyermek svetter gyapju	100—
Gyermek sapka gyapju	30—
Női reform nadrág	45—
Női gyapju mellény	170—
Férfi gyapju mellény	170—
Női muslin harisnya dupla talppal	30—
Női selyem fátyol harisnya minden színben	48—
Selyem sálak	65—
Mackó ruha sapka-sállal	260—
Gyermek gyapju ruhácska	78—
Játszó ruhácska téli	120—
Keresztelő készlet diszes	26—
Hosszupárna diszes	190—
Kocsi takaró	130—
Gyermek kocsi	260—
Férfi fehér damastelejtű ing	98—
Selyemelejtű ing 2 gallerral	120—
Z. fir ing 2 gallerral	95—
Gombos köpper nadrág	72—
Zsinóros köpper nadrág	58—
Rövid köpper nadrág	38—
Selyem nyakkendő divatos	33—
Fü ing fehér színes 2 gallerral	90—
Férfi esernyő egész jó minőség	120—
Női divat ernyő	130—
6 személyes tüvegkészlet	29—
Ping pong játék	29—
Iskolatáska vászonból	39—

Ezeket kívül nagy választék utazó bőröndökből, kosarakból. Üveg és porcellán edényekből, lámpákból, játékaruból, pipere és illatszerekből, Thonet székekből, gyermek kocsikból.

Köztisztviselőknek 5% engedmény.

Özy. Bagó Ferencné

kályhas-mester
ajánlja saját készítmé-
nyű, Satmote, tűzálló,
agyag

cserépkályháit

különböző színekben.
Elvállal javításokat és
átalakításokat helyben és
vidéken, jutányosan.

Cserépkályhák állandóan raktáron.

Műhely: Mészáros L. ucca 43

Mie őtt kályha, tűzhely,
Délház, bogracs, füstcső,
szénkanna szükségletét
megvénne, forduljon bi-
zalommal

**EICHHARDT
ÉS
KRÉNEISZ**

vaskereskedőkhöz BA'ÁN,

mert ottan a fenti cikkekben szol-
tid erős kisipari munkát kap, me-
lyek össze nem teveszthetők a
silány tömeg készítményekkel. —
Ajánljuk ezenkívül a közismert
legjobb edényeinket, u. m. nehéz
külföldi vöröset, vastag aluminium
edényt, zsirbödönt, veidlingot, hus-
érőt és az összes vasárakat min-
denkinél olcsóbban.

2 TANULÓT fizetéssel
felveszünk.

**Jóminőségű
butor olesón**

csakis

Asztalosmesterek butoresarnokában szerezhető be.

Mátyás király-tér 6. sz.

330.000 K

egy öl száraz
lágyma, fele hasáb fele
gömbfa. — Forgalmi adó
és hazaszállítás 30 ezer
korona. Megrendelhető

KATANICS A.

Baja, Erzsébet kir.

utca 96. szám.

Telefon: 91.

Az ország legnagyobb butoráruháza

**MODERN ÉS ANTIK
TELJES-LAKBERENDEZÉSEK**

BUTOR

VI. LAZAR U. 3. SZ.

BUDAPEST.

Bérbeadó

800 hl. boroshordó
val együtt a Deák Ferenc-
utca 3. sz. alatt

pince.

A 800 hl. hordó külön kis
tételben el is adó.

Értekezni ugyanott lehet:

Ifj. Tóth Istvánnál, Baja

Két szoba, konyha,

speisz november 1-től kiadó.
Érdeklődni lehet Tóth Kálmán
ucca 39. szám.

**Földgáz- és
mély kútfúrás**

bárhol igen olcsón teljes garanciá-
val vállalom, költségvetéssel díjta-
lanul szolgálók.

Varga Ferenc gépgyára és
mélykútfúrásai vállalata,
Mohács. Telefon 103.

Városi Gázgyár Baja

házhoz szállít
forgalmi adóval együtt 100 ki-
logrammonként

88.000 K.-ért

tisztán külföldi gázzszenből ter-
melt elsőrendű minőségű száraz

DIÓKOKSZOT.

**Elsőrendű anyagból készült
butort jótállással**

csakis

SZABÓ FERENC
asztalosmesternél kaphat.

Készít az asztalos ipar terén épületről, butor-
ról, iroda stb minden egyéb szakmunkáról izlé-
ses rajzot, megtervez teljes berendezéseket

Interzia készitést vállalom.